

Izhaja trikrat na teden vsaki Torek, Četrtek in Soboto.

Stane za celo leto za Ameriko (izven Chicago) \$3.00. Za Evropo \$3.50. Za Chicago \$3.50.

Issued tri-weekly every Tuesday, Thursday and Saturday.

Subscription for United States (except Chicago) per year \$3.00. For Europe \$3.50. For City of Chicago \$3.50.

EDINOST

OD BOJA DO ZMAGE

LIST ZA SLOVENSKI NAROD + GESLO + ZA RESNICO IN PRAVIČO

Sloga jači

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER OCTOBER 11, 1919, AT POST OFFICE AT CHICAGO, ILL., UNDER THE ACT OF MARCH 3rd 1879.

Nesloga tlači

ŠTEV. (No.) 3.

CHICAGO, ILL., SOBOTA, 7. JANUARIJA 1922.

LETO (Vol.) VIII.

Pismo iz Francije

(Za Edinost piše L. Kuhar.)

Paris, dec. 21. — Od 4.—11. decembra se je vršil v Parizu mednarodni demokratični kongres ali kongres pacifistov, kakor so ga tudi nazivali. Sklicala ga je grupa francoskih kršč. demokratov, katerim načeljuje posl. M. Sagnier, da se preštudira vprašanje, na kateri podlagi je mogoče vzdržati mir med narodi. Zastopanih je bilo lepo število držav, seveda nobeden odposlanec ni zastopal kake vpljivnejše politične ali pacifistične stranke. Tudi M. Sagnier ima okoli sebe le zelo majhen del franc. katoliškega javnega mnenja.

Bile so zastopane: Amerika (Rev. Muench iz Clevelanda); Kanada, Anglija, Irska, Nemčija (Rev. Dr. Johan iz Berlina in Dr. Hildebrand iz Muenchena); Avstrija (Dr. Metzger iz Gradca); Belgija, Poljska, Jugoslavija (Dr. Jošič iz Zagreba in Rev. Kuhar); Čehoslovaška (Dr. Dvornik iz Prage); Italija (Rev. Rossi iz Rima); Norveška, Rusija-Ukrajina, Švica in Ogrska (narodni odpadnik Slovak posl. Dr. Dvorak iz Budapeste).

Novost in sicer lepa novost pri tem kongresu je bila, da so sešli okoli iste mize narodi, ki so se med vojsko sovražili.

Kongres je razpravljaval o pacifističnem gibanju v posameznih deželah in z žalostjo konstatiral, da je še zelo šibko in da narodi še niso demobilizirali strast in sovraštvo drug proti drugemu. Govorilo se je o potrebnih socialnih reformah, o potrebi boja proti alkoholu in javni nemoralnosti o tisku in na ulici, o vlogi, ki jo igra verska toleranca pri notranji konsolidaciji vsake države; vse to so neobhodno predpogojne potrebe za uvedbo demok. režima in za spravo med narodi. Dva dni je trajala diskusija o Zvezi Narodov. Ta, ki obstoji sedaj je samo nadaljevanje medvojnih entente in nikakor ni izraz ljudske volje. Zveza Narodov mora biti za vse in sicer Zveza zastopnikov ljudstva in ne zastopnikov vlad. Sprejele so se ostre resolucije proti bojnim pripravam.

Sv. Očetu se je poslal udanostni brzojav, preds. Hardinga posebna izjava o potrebi razorožitve in voščila za njegov trud na Washingtonski konferenci.

Izmed Francozov se je udeležila debat elita iz zbornice in iz iuridčnih fakultet.

Pokret med ljudstvom za zopetno zblizanje je potreben, da prisili vlade delo pacifistične politike. A ta pokret ne sme izveneti o resolucijah, ali mora do srca in do duše ter od tam iztrgati, kar je ostalo sovraštva in maščevalnosti. Katoliška cerkev ima veliko polje, da in inicijativno in da izvrši ta duševni preobrat, predno bo prepozno in predno ne zavzame pogrebni zvonček evropski civilizaciji. Ako bo to kdo zvršil, bo to Rim.

PROTI STAVKAM

V Albany, N. Y., predložena bo v zbornici predloga, po kateri bodo stavke kriminalne in kaznjive. Da se varujejo koristi občinstva, bo ta predloga zahtevala od delavstva, da prinese svoje pritožbe najprej pred gospodarski državni odbor, ki zasliši obe stranji delavce in delodajalce in potem odloči, kje je pravica. Industrijski komisar in najvišje državno sodišče sta prva inštanca v vseh delavskih preprih. — Vse delavske organizacije so že na nogah in proučavajo to predlogo, da bodo zavzeli primerno stališče za ali proti.

ŠEST DELAVSKIH VODITELJEV PRED SODIŠČEM.

V Chicago je bilo te dni šest delavskih voditeljev spoznanih krivim, da so se "zarotili", da bodo stavbinstvo po mestu zavirali. Obsojeni so O'Donnel, predsednik stavbinskega sveta in pet drugih.

ŽELEZNICE ZA DELAVSTVO.

Železnica Delaware & Hudson Co. je izdala izjavo, da bo zavarovala na lastne stroške za popolno nezmožnost dela vsakega delavca, ki je pri kompaniji dalj kot šest mesecev. Delavstvo bo zavarovano za bolezen, za starost in za smrt. Za vse bo kompanija plačevala mesečne prispevke.

VREDNOST LIBERTY BOND-DOV.

Vrednost Liberty bondov (vojno posojilo) je poskočilo v preteklem letu jako visoko. Kakor poroča Wall Street je vrednost vseh poskočila za dve milijardi dolarjev.

DRŽAVA ZAPLENILA HAYWOODOVO POSESTVO.

Država se bo te dni polastila lepega posestva "kralja rdečih proletarcev", bogatina Haywooda, ki je pobral ves denar organizacije boljševikov in jo popihal po francosko na Rusko. Premoženje je blizu Salt Lake, Utah. — Pa so lagali, da je "reven delavec". — Rdeče splepenje delavstva je moralo biti zadnja leta dober "biznes", da se mu je toliko bogatinov posvetilo. — Bogatin gre tja, kjer nese. — Delavstvo, ali ne vidiš?

KATOLIŠKI VZGOJITELJI ZBORUJEJO.

V Chicago te dni zborujejo zastopniki vseh katoliških srednjih in višjih šol v hotelu La Salle. — Posvetovali so se pred vsem o tem, koliko se bo zahtevalo pri raznih sprejemnih izpitih v razne zavode.

PROTI PIJAČI.

Prohibicijski urad objavlja, da je preteklo leto zaplenil 6 milijonov galonov žganja po raznih mestih

Združenih Držav. Radi prodaje pijače je bilo aretiranih nad 40 tisoč ljudi. Največji grešniki so v državi New York, Ohio, Carolina, Georgia in Florida. Samo v Ohio je bilo aretiranih 3 tisoč ljudi.

KATOLIŠKA INTERNACIJONALA.

Katoliška internacijonala, t. j. organizacija vseh katolikov celega sveta — je dejstvo To velikansko delo je izpeljal Clevelandški škof Schrembs, ki je imenovan svetovnim predsednikom. Sedež bo v Rimu.

CHICAGO MORSKO OBREŽNO MESTO.

Tisoč mil od morja pa vendar obrežno mesto — to se more zgoditi samo v Ameriki. Chicago se bliža temu svojemu silju. Pogojanja se vrše med državamaj ob jezerih in med Kanado glede tega načrta.

SPOMNIK KATOLIŠKIM REDOVNICAM.

V Washingtonu bodo postavili velik spomenik katoliškim redovnicam za njih žrtve ob času naše aržavljanske vojske. Devet različnih redov bo zastopanih.

ČEŠKI KATOLIKI DELAVNI.

Ločitev cerkve od države je povzročila resne razmere na Češkem. Posebno važno je vprašanje katoliške vzgoje. Te dni so se sešli češki škofje in so sklenili pozvati katolike, da se morajo postaviti v odločno obrambo svojih pravic glede šole.

RUSIJA KUPILA ŽITO.

Rusija je kupila v Ameriki za 10 milijonov dolarjev žita, ki je že na poti v Rusijo.

Raskrška graba.—Sttrigova Medžimurje.

— Pozdravljam Vas in vse obje pri listih "Ave Maria" in "Edinost" in se Vam prav lepo za hvaljujem za redno pošiljanje lista. Komaj čakam dneva, da ga dobim. In tudi vsi moji sosede me pridno vprašujejo, če sem že dobil liste in če sem je prebral, da bi jih še oni prebrali. Večkrat jim moram dati še predno sam preberem. Dragi rojaki, ki ste še tam v lepi svobodni Ameriki in imate tu doma v stari domovini svojce, naročite jim te lepe liste, ker so prekoristni tudi za sedanje razmere med nami tukaj v domovini. Veliko se človek nauči misliti iz teh listov in pa vse prav soditi. Jaz sem sledil tem listom, pa mi danes ni žal. Vse je tako prišlo in vse je bilo tako prav, kakor so ti listi pisali. Zato boste vsi ameriški Medžimurci veliko dobro delo storili svoji domovini in svojim doma, ako jim boste pošiljali liste "Ave Maria" in "Edinost", posebno "Edinost." "Edinost" je zlata vredni list za nas tukaj. Vam pa, gospod urednik, in vsemu osebju želim obilo božjega blagoslova, vsem naročnikom, posebno medžimurcem po Ameriki pa srčen pozdrav. Bivši faran Franc Zadravec.

J. M. Trunk.

Na potu v tujino.

(Nadaljevanje)

V tem lepem mestu je bila ravno "mrtva" sezona, ko gre vse, kar le more, ne oddih k morju ali na deželo, zato je bilo v mestu res vse bolj mrtvo. Morda se je pa le meni tako zdelo, ker sem l. 1919. ob mirovni konferenci videl, kako je šumelo po ulicah noč in dan in si videl, kako je tu zbran ves svet. Zapazil sem, da je draginja zelo narasla. Priprosta soba v hotelu 16 frankov. Zajutrek 12 frankov, "taksi", ki se ni zmenil ta "teksameter", za kratko vožnjo 20 frankov itd. . . . do 100 frankov na dan to je po tedanjem kurzu avstrijske krone nad 7000 K! Kakor so poročali časopisi je padla javna varnost pod ničilo; ropi, predrzni napadi so bili na dnevnem redu, tudi sad vojne. Poleg tega kuga boševizma. "Vive la III. International de Moscou" je bilo napisano na vseh koncih in krajih. "Ruska" bolezen je največ pripomogla, da se je začela majati nemška fronta, zmajala ni samo Rusije, temveč bo pretresla še marsikatero državo, in morda v času, ko bo Rusija že ozdravela, ker tam, kjer se je bolezen pričela, se bo prikazalo tudi ozdravljenje. Vsled silne suše so bili vsi krasni nasadi brez listja. Prav vesel sem bil, da sem kmalu odšel proti morju. Ob železnici so bili povsod videti sledovi požarov, suša povsod, tudi ob morju, ko sem dospel v Cherbourg.

Amerikanska vlada zahteva za potnike 2. in 3. razreda 14 dnevno karanteno, dasi zatisne včasih eno oko. Prav ima, da skrbi za zdravje svojih ljudi, a za potnike je vsakdanja preiskava zelo mučna in — draga. Ker je ob morju, imajo franki še bolj gladek rep, dasi so samo papirnati. Mesto ima tudi svoje lastne "flike", časopisi tarnajo o draginji in visokih davkih, in Avstrijci kričijo: "Die Entente muss uns helfen." Pomoč bo prišla, "ko bo "plozala" večna trobenta."

Dne 30. julija bi imela Mauretania odpluti, a ponedeljek, 24. julija, so prinesli časniki novico, da je bila v Southhamptonu po nastalem požaru poškodovana! Potnikov je čakalo v Cherbourgu do 1200, od teh do 800 za "Mauretanijsko". Vse je drvelo na agenturo, kaj bo. Nekateri, ki so bili že "zreli" za obljubljeni deželo, so skušali dobiti prostor na drugih parnikih. Večina pa je morala čakati še osem dni na parnik "Berengaria", tako je Cunard Line prekrstila prej nemški največji parnik "Imperator", ki ji je pripadel za potopljeno "Luzitanijsko." Prijetno to ni, da moraš samevati v mesta nad 14 dni, ko si ga ogledaš lahko en dan, dasi ima nad 50 tisoč prebivalcev, lep pristan in jako živahen promet. Prišla je ameriška vojna ladija "Pittsburg", pozneje "Utah" in nekaj rešilcev. Stric Samovi "fantje" so bili jako živahni, ob raznih obiskih so grmeli topovi, videli smo vsaj nekaj Amerike. Kogar je prijel domotožje po Ameriki, ali kdo je tja koprnel, je imel na ameriških mornarjih majhen "faljšter" za bolno srce. Moje srce je bilo zdravo ko riba, a mošnja je dobila sušico, ker avstrijski denar je za . . .

Pri cerkvi Presv. Trojice sem se seznanil z vikarji, kar jih je. S temi smo začeli politizirati. Spoznal sem marsikatero stran francoskega mišljenja, dal mnogo pojasnil, ker vobče Francozi niso ravno trdni v zemljepisju. Tako je čas minul prej, kakor bodo minula večnost. Ko so nas pošteno pregledali in razni izvoščeki in postrežki ostrigli na vseh koncih in krajih, smo se dne 6. avgusta vkrcali na morskem velikanu. Bila je že tema, ko smo odšli. Od Evrope sem videl samo luči, morda mrtvaške luči ob rakvi in grobu moje dosedanje domovine!

Zapuščal sem svoj rodni kraj, v deželo daljno potoval, in nisem znal in nisem znal, komu desnico naj tedaj — podam morda na vekomaj!

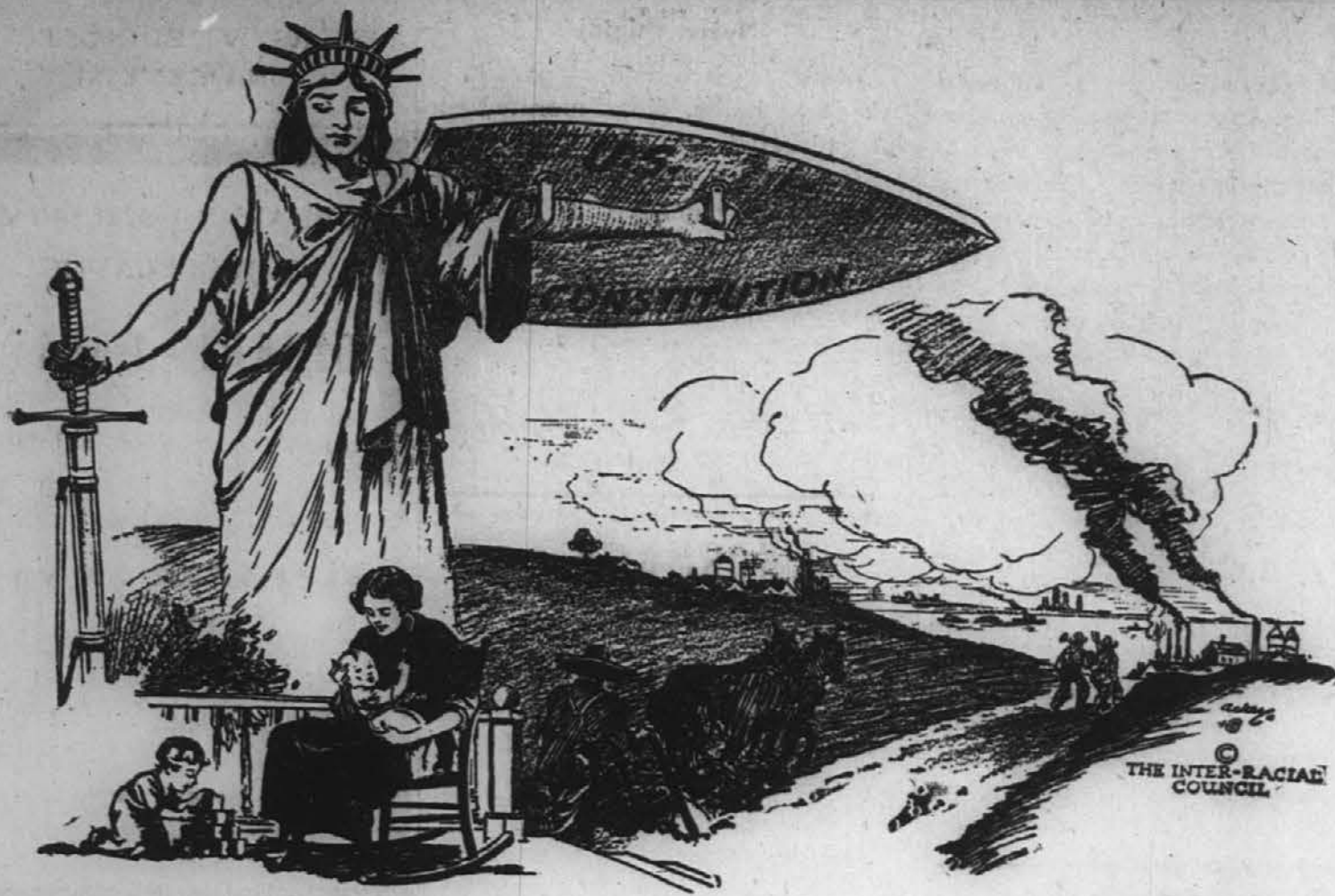
Kakor bi stopal skozi široka vrata, ki vodijo v neznan kraj, tako se mi je zdela vožnja po morju tokrat ko sem se vozil v tujino, a hrepnel za domovino. Morje, ti neskončno, sveto morje, devetokrat drčim po tvoji gladini, a tokrat me tvoje veličastvo ne zanima. Srce je polno bolesti radi izgubljene domovine, polno skrbi, kakšna bo nova domovina, ki pa bo ostala, bojim se, večno tujina. Nebo, visoko modro nebo, ne ganeš me ne v sijaju solčnega žarjenja, niti v mehki svetlobi luninega lesketanja, saj nad mojim obzorjem ni neba, ko sem stisnjen v temni grob izgubljene, umrle domovine. Vi morski valovi in šumeče vode, vaš grom in šum doni na moje uho, ko turbna otožna smrtna pesem. Niti parnik me ne zanima, dasi mora vsak Nemeč biti nanj ponosen, ko bi ga ravnó pogled na tega velikana ne spominjal, da je v "izgubljenem" "Imperatorju" tudi kos nesrečne domovine. Nisem ne prijatelj Nemcev, ne njih sovražnik, a težka usoda, ki jih je pahnila iz višine, gre tudi meni k srcu. (Dalje sledi.)

KROJAŠKA STAVKA KONČANA.

V Chicago je bila krojaška stavka končana. Stavka je trajala od 1. decembra.

ANGLIKANSKI ŽUPNIK PRESTOPIL V KAT. CERKEV.

Anglikanski župnik Rev. M. Mercer iz New Yorka je javno prestopil v Londonu v katoliško cerkev.

**USTAVA ZDRUŽENIH DRŽAV
NAJBOLJŠI OBRAMBENI
ŠČIT.**

Ustava Združenih Držav, kakor so jo zamislili očetje naše domovine in jo postavili kot njen fundament, se je izkazala kot najboljša, najpravičnejša in najtrdnjaja, kolikor jih je kedaj svet imel.

Mi slovinci smo prišli sem v to lepo deželo, med ta gostoljuben narod, ki nas je sprejel z veseljem in prijaznostjo in nam dal priliko, da si pripravimo boljšo prihodnost, kakoršna se nam je pa kazala doma v stari domovini. Naša stara domovina je bila revna mati. Naša nevesta Amerika nas je sprejela ljubeznjivo. Koliko Slovencev je tukaj obogatelo! Koliko so si postavili krasne domove! Da, še celo, koliko je že stara domovina dobila pomoči od nas! Koliko stradanja in pomanjkanja več bi bilo doma, ko bi ameriški Slovenci ne bilo toliko pošiljali domov! — Ali taka dežela zasluži, da smo proti nji? Da jo preklinjamo? Če kdo ni dobil tukaj sreče, ali ni največkrat sam uzrok? Ali ni uzrok to, ker je zlorabil svobodo in bogate zaslužke, katere je tukaj dobil? Da, v največ slučajih.

Kaj čuda, da vsi Slovenci hite, da bi si prej ko prej dobili papirje in bi postali državljani te države in si tukaj ustanovili svoj prihodnji dom. Da pa bomo ljubili to domovino, jo je treba poznati. Kdor je enkrat pozna, ta jo ljubi, ta je zanjo navdušen. Res, morda vidimo sām in tja tudi tukaj kaj slabega, ker nič popolnega ni na svetu. So pač ljudje, ki vodijo državo. Ljudje so pa povsod enaki. Toda kar je tukaj boljše je pa ustava države. Ustava je krasna!

Ameriška ustava zagotavlja ljudstvu stalno in močno vlado, ki je vedno odgovorna ljudstvu, ki je dolžna skrbeti za tvojo varnost in za tvojo svobodo. Zagotavlja vsakemu popolno versko svobodo. Ali bi si smeli doma postaviti slovenske katoliške šole, kjer in kadar bi hoteli? Ali imajo doma stariši pravico odločevati, kako naj bo njih otrok vzgojevan? Ali imajo pravico pozidati cerkve in dvorane in šole kakoršne in kolikor jih hočejo! Ne! Tukaj nam pa naša krasna ustava zagotavlja popolno svobodo v vsem tem. Dovoljuje, da smejo državljani skupaj priti in se posvetovati, kadar in kjer hočejo. Smejo se posvetovati o vsem razen, kar bi bilo nevarno varnosti drugih sodržavljanov in javnemu premoženju in življenju. Izdajati smemo časopise kakoršne hočemo, samo da ne rušijo temeljev, na katerih je država sezidana in ne nasprotujejo javni ljudski morali. Bi smeli to doma? Saj so še našo malo "Edinost" ki ni domači list, prepovedali, ker se boje resnice, ker tam ni svobode, ker je to, kar imenujejo svoboda samo po tvarka njena, samo krivica z napačnim imenom.

Zato, ameriški Slovenci, pogledjte to sliko, ki Vam predstavlja Ameri-

ko, ki razteza svoj ščit ustave nad našimi družinami, ki se pod njo lahko razvijajo, varuje naše žene in naše otročiče, varuje naše farmarje, varuje naše delavce.

Res prav kar čutimo tajne sile na delu, kakor med delavstvom, tako tudi med bogatini, ki bi radi izrabile ustavo našo za to, da bi pod krinko pravičnosti, izkoriščali slabejšega in delali bogate dobičke na škodo revnejših slojev. Nam Amerikancem ni treba boljše vizma, ni treba socializma, ni treba nikakih krvavih revolucij. Kar nam potreba je samo poštenih mož v urade, na županske stolčke, na governerska mesta, v zbornice in senate, na sodnijske klopi in na predsedniško mesto. Te uradnike pa volimo mi sami, voli ljudstvo. Zato pa je treba, da se ljudstvo zave, da pozna javne razmere, da pozna moze, ki so v javnosti, in da se ne da podkupiti od nikogar, da voli vsikdar samo dobre moze. Nekateri se dajo pri volitvah podkupiti s pijačo ali denarjem ali kako drugače, da volijo napačnega, slabega človeka v urade. Amerikancem se mora vedno zavedati: Kakoršne moze bomo volili v urade, taka bo na naša vlada! Zato glejmo koga volimo!

Ni to lepa dežela? Ni to lepa ustava? Ne bomo tako deželo ljubili? Sramota pa, večna sramota onim našim rdečim sodržavljanom rojakom, ki se družijo z onimi, ki bi radi to krasno ustavo uničili in na mesto nje postavili grdo, krvavo vlado, ki ne pozna svobode, kateri ni sveto ne življenje, ne imetje podložnih, kakor so to jasno pokazali. Taki rojaki so tisti ježi, ki skušajo gospodarja izgnati iz dežele, v katero jih je tako ljubeznjivo sprejel. Taki so gadje, ki hočejo pitičiti onega, ki jih je pustil, da so se dobro zaredili na njegovem srcu.

Mi katoliški Slovenci pa bomo proučevali ustavo Združenih držav in jo branili zlasti pri volitvah, da ne bodo prišli v urade moze, ki so prekucuhi. Sodelovali bomo z vsemi dobrimi državljani družih narodnosti, da bo Amerika rastla in napredovala v našo lastno srečo in blagostanje in v srečo celega sveta.

MALO OCVRKOV.

Bravo! Proletarec je začel pisati pametneje ali bolje: "zmešanomiselnost." V eni izmed njegovih zadnjih števil smo pobrali ta-le rdeči poper:

Uredniki rdečih listov so "skarjarji" ali "skarjevci" ... Okrega jih: "Zmerjati to ste znali takrat in znate danes. In pri tem ste še toliko predrzni, da si upate delati opazke ljudem, ki vaše duševno obzorje daleč presegajo" (pri tem najbrže misli nas. Kje pa so vaši duševni proizvodi? Ena knjiga, en besednjak, par prevodov, nekaj koledarjev, to je vse, kar ste bili v stanu napraviti. Imeli ste "gajzle" in "korobače", "solčne rože" ... Prepisovali ste iz lepih reči in naredili slabe ... Vsaka povest je bila na

naših ameriških listih že po dvakrat ali trikrat objavljena. Ene povesti, ki so jih priobčevali razni naši listi, bi znali čitatelji že čisto na pamet, ako bi jih hoteli vsakokrat čitati. Jezite se, da vas ne zanimajo ohceti, izobraževalna društva, pečlarji in take reči ... Zakaj pa ste potem takem pustili skozi vrsto let polniti liste s takimi dopisi, pri tem pa ste slovesno zatrjevali, da bi bil že vse vrag vzal, ako ne bi bilo vašega vzgojevanja? ... Še nekaj vas bom opozoril v tem dopisu. Silno naglašate dan za dnem vašo svobodomiselnost. Vedno povdarjate, da je materi cerkvi odbila med našimi rojaki zadnja ura. To ni res. Vsaka naša cerkvena občina v Kokokoli bo izkazovala koncem leta več dohodkov kot pa vse vaše kolekte za pomožne in kulturne akcije. Cerkve so ob nedeljah napolnjene, dolarji padajo v peharčke, da je veselje, gospodje pridigajo, da so vsi potni, vi pa govorite o svobodomiselnosti, katere nikjer ni. Zdi se mi, da spadate k "zmešanomiselnem" kajti vaše misli so včasih tako zmešane, da sami sebe ne spoznate ...

To, prosimo, je dobesedno prepisano iz "Proletarca".

Sedaj va vprašamo, kaj bi ti ljudje rekli, ako bi jim mi kaj takega v brk vrgli? Ali bi ne rekli, da zabavljamo in da obrekujemo in mir kazimo? Ali bi se celo naši katoliški sosede ne oglasili in bi ne trdili, da smo dvoji?

Božični čas je tisti čas, ko ljudje pošiljajo svojim prijateljem darila in voščila.

In kakor se čuje, bo letos tudi par slov. "žurnal reporterjev" prejelo lep dar za zvesto izvrševanje svoje službe.

Lastnik new-yorškega žurnala G. N., ki je dobival celo leto redna poročila iz chicaške metropole, je baje že ukazal svojemu adjutantju, trčeni Zgagi, da naj pošlje vsakemu primeren ček, kot nagrado za celoletno vestno izvrševanje njihovega častnega posla.

Kakor pravi naš prijatelj, ki je videl dotični "pay roll", je na listini troje imen iz chicaške metropole. Imena teh odličnjakov bomo v kratkem imenom objavili. Za danes povemo samo toliko, da prvemu je baje ime kakor kajzerju, ime drugega se čita nekako takole: prve štiri črke se berejo nazaj "amen" in konec se končuje na nič; tretjemu pa se končuje ime na "iš."

Trčeni Zgagac ima baje večkrat hudega mačka. Pravijo, da večkrat vodi sled iz atatovega kevdrička noter v vredništvo. Večje nesreče se mu na tej poti še ni zgodilo kakor, da je parkrat prinesel svoje hlačice na rokah. Stem je pa tudi rešena zagonetka, ki jo javnost do sedaj ni mogla rešiti, namreč, zakaj trčeni Zgagac taku čudno diši.

KJE JE ZAKON, KJE JE ČLOVEČANSTVO?

Kje je kultura, kje pravica, da prepreči grozote, ki so orisane v interpelaciji muslimanskih poslancev o internirancih v taboru pri Nišu. Ta tabor sestoji iz štirih barak, ena je bila poprej hlev, druge pa vojaško—provizorično skladišče, ene imajo tla, druge golo zemljo, okna so razbita in skozi slabo zbito streho curlja vedno dež, po tleh je malo slame, drugega ničesar in to je bivališče internirancev — ljudi od visoke starosti do nežne otroške dobe, ki nimajo drugega na vesti kot to nesrečo, da so sorodniki ljudi, ki so se odtegnili vojaški službi, ki so baje med hajduki in ki so na druge načine prekršili postavo ter izzvali strogost oblasti, ki pa ni poiskala drugega sredstva in postopanja, kot to, da je polovila njih sorodnike, stare in mlade, žene in otroke, ter ih vrgla kot internirance in talce v ta strašni tabor.

Stanje teh ljudi je neznosno, dolgo časa že prezebajo in stradajo tam. Pokrivajo in odevajo se s tem, kar so si prinesli s seboj, hrana jim je že od meseca marca skoraj samo kruh, ki ga dobivajo po 750 gramov na osebo. Od 409 je polovica otrok izpod 1* let, 40—50 je odraslih mož, tudi že iztetih starcev, drugo so pa ženske. Doslej je umrlo že 49 otrok, drugi pa čakajo, da jih glad, zima in druge nadloge prej ali slej rešijo po isti poti.

Ti ljudje naj torej odgovarjajo za dela svojih sorodnikov?! Kje je ta zakon, ki kaj takega predpisuje in zahteva? Kje je človek, ki si upa trditi, da bodo taka sredstva—priprava begunce, hajduke in razne druge nepokreže do miru in pokoja?

Taka nečloveška sredstva nam niso nova. Videli smo jih med vojno in mislili smo, da izhajajo iz otopelih čutov, iz krutosti, ki je hlapela iz prelite krvi in divjega sovraštva v bojnih metežih, pričakovali smo pa, da bodo takoj prenehala, da se bodo takoj obsodila, kakor hitro napoči mir. Zmotili smo se, preveč smo se zanašali na človečanstvo, danes si pravica zakriva obraz, zakoni so nekje v ozadju, kultura še ni vzklila iz vojnih razvalin, človek molči in vojna krutost obhaja svoje orgije. Oblast vidi, kako begunec beži v šumo, vidi, da nosi puško, zato se pa znaša nad njegovo ženo in njegovim detetom. Ti si mi nevarni, zato ti pa sestradam ter izmučim ženo, o-

troke, staro mater in starega očeta! To ni več zob za zob, to je: pravičeno življenje naj gine mesto krivičnega!!

Najceneja smrt.

A.: Zakaj si pa tako žalosten?
B.: Oh, popolnoma sem ob vse. Trideset centov je vse, kar premorem. Vzel bi si življenje, pa se ni noben način ne zdi zanesljiv. Če se obesim, lahko se utrga vrv; če skočim v vodo, lahko me kdo ven potegne; za revolver imam pa pre malo denarja.

A.: Kupite od mene bukvice! "Kako človek od smeha počti", veljajo samo trideset centov.

Čevljarski mojster Podplat je imel dva vajenca; eden je bil prebrisan, drugi pa neumen. Nekoč vpraša mojster prvega: Janezek, kaj bi storil, če bi se sedaj le spustil pred našo hišo velik aeroplan? Janezek pravi: naprej bi delal in bi se zanj ne zmenil, kajti znani čevljarski rek se glasi: Le čevlje sodi naj kopitar.

Lepo to, odgovori mojster; ti si izvrsten čevljar. Zdaj še ne, pravi vašim spretnim vodstvom. To gona to vajenoc, upam pa postati podvorjenje je bilo mojstru jako všeč; ponosen je bil na svojega vrlega učenca. Vse to je opazoval neumni vajenec, pa bi se bil tudi rad prikupil svojemu mojstru. Nekaj dni nato ga vpraša mojster: Jožek, kaj bi storil, če bi te naša mama poklicala, da bi ji v kuhinji pomagal?

Naprej bi delal in bi se za njo ne zmenil, kajti znani čevljarski rek se glasi: Le čevlje sodi naj kopitar, se odreže Jožek. Ti si pravi osel, ga zavrne mojster.

Deček: Zdaj še nisem, upam pa postavi pod vašim spretnim vodstvom.

Potrpežljivost je krasna čednost — namreč pri drugih.

Pokvarjen otrok je pomilovanja vreden. — Še bolj njegovi stariši.

Dve tretjini človeškega srca zavzema samoljublje. — TrTetja tretjina je pa pri marsikomu prazna.

K sreči mati nikdar ne izve popolne resnice, kako sodijo o njenih otrocih sosedej.

Lahko je prepričati ženo, da ima njen mož vsikdar prav, izvzemši vse slučaje, kadar se prepira z njo.

SLOVENCEM V CHICAGI!

Tem potom naznajamo slovenski javnosti v Chicagi, da se je ustanovila na Silvestrov večer, dne 31. decembra 1921. na ustanovnem sestanku chicaških rojakov "SLOVENSKA PODPORNÁ DRUŽBA SV. MOHORJA."

Chicaški rojaki smo že delj časa videli potrebo take družbe med nami. Zato smo se tudi na Silvestrov večer sešli k posvetovanju, in ker smo bili vsi brez razlike za ustanovitev take družbe, smo isto ustanovili in spravili k življenju.

Takoj ob ustanovitvi se je vpisalo v družbo nepričakovano lepo število chicaških Slovencev. Vpisavanje se nadaljuje in rojaki še vedno prihajajo k vpisovanju. Na ustanovni seji Slovenske podporne družbe sv. Mohorja se je sklenilo, da se bo do prihodnje seje ta mesec sprejemalo člane v društvo brez vsakih ceremonij. Plača se samo \$1.00 kot pristop, in s tem postanete član Slov. Podpor. družbe sv. Mohorja. Ta ugodnost pa je seveda na razpolago samo do prihodnje seje. Potem se bo določilo novo smer, za pristopovanje k družbi.

Rojaki že dolgo smo govorili o takem društvu. Sedaj pa je ustanovljeno in ga imate v svoji sredi. Naš namen je podpirati člane v slučaju bolezni. To je naš edini namen in tega se bomo držali, kolikor mogoče. Za 50 centev na mesec dobite ako ste bolni \$1.00 dnevne podpore. Mesečni assessmentov bo 50 centov drugih naklad in prispevkov ne bo. S tem upamo da je dana prilika vsem tistim, ki bi bili radi zavarovani za slučaj bolezni za malo več kot so, pa jim ta prilika ni bila dana dosedaj. Sedaj pa imate društvo, ki Vam nudi to priliko in Vas pristrčno vabi v svojo sredo. Vse kar je potreba je, da se zglasite pri družbenemu tajniku, mu javite svoje ime in plačate pristop. Kdor hoče kakih nadaljnjih pojasnil, so mu vedno na razpolago pri družbenemu predsedniku ali tajniku.

Na ustanovnem sestanku se je takoj izvolilo družbeni odbor, ki bo posloval za leto 1922. V odbor so bili izvoljeni sledeči:

- Predsednik Leo Mladich, 1929 W. 22nd Place.
- Podpredsednik Albin Zakrajšek, 1959 W. 21st Place.
- Tajnik John Jerich, 1849 W. 22nd Street.
- Zapisnikar Silvester Hrastar, 2018 W. 21st Place.
- Blagajnik John Petrovič st., 1920 W. 22nd Street.
- Nadzorni odbor: Michael Staniša, Andrew Glavach in Michael Koren. — Družbeni organizator Frank Augustin.
- Društvo bo zborovalo vsako prvo nedeljo v cerkveni dvorani sv. Štefana ob pol 2 uri popoldne.

Neznani Bog.

(Priredil FR. BLANKO.)
(Nadaljevanje)

Mali Kaj ni mogel premagati svoje srčne želje. Stopil je v pregrajo. Zaradi svoje nepokorščine je postal še drznejši. Stopil je strašni živali tako blizu, da se je mogel dotakniti njenega repa.

Ligd je stopil v skrbhe k vratom ograje in klicaj princa zastonj nazaj. "Lep konj! velik konj! priden konj!" je govoril ta poln občudovanja in gladil z daleč izstegnjeno roko njegov rep.

Kako minuto dolgo se je zdelo, da se Sejanu dopade to ljubkovanje. pa tudi samo eno minuto. Z divjim skokom in nenavadnim rezgetanjem udari s zadnjima nogama kvišku, kakor da se bi hotel oprostiti nadležne ga občudovavca. In predno je bilo mogoče zabraniti nesrečo — ležal je izprijeni otrok izbornega očeta s krvjo oblit na tleh, cvileč in stokaioč, kakor vsako drugo majhno človeško dete v podobnem slučaju, v strašni nevarnosti, da ga razjarjena žival pomandra s kopiti še poprej, kakor našega prijatelja Pavla.

Hitro priskoči Ligd in ga izvleče iz ograje. Kopito ga je zadelo ravno sredi obraza. Čelo, oči in nos je bilo komaj razločiti. Ligd in Tel sta odnesla dečka proč, a kmalu sta se vrnila z vestjo, da rana ni tako nevarna, kakor so prvotno mislili in da je poškodba le boli zunanja.

"Bogovi sami so sodili!" je rekel med njihovo odsotnostjo Filip svojemu gospodu in kaznovali to malo spako, ki se je hotela pasti nad vašim poginom. Upam, da bo zaznamenovan za celo življenje."

"Pustimo to, prijatelji!" odvrne Pavel. "Rad bi ti izročil v varstvo Kariklejevo mazilo — ti si napraviš tam gori ležišče in ga ne zapustiš niti trenutek — pa kje je mazilo. Kariklej je poklican v Rim, toraj mi je nemogoče dobiti novega."

Iskanje obeh mož je bilo breuspešno.

III.

Za bojne igre v cirkusu določeni dan je prišel. Dopoldne je bilo silno vroče; zdaj pa, ko se je solnce že bližalo zatonu, je nastalo prijetno oživljajoče hladno.

Ogromni prostori amfiteatra so bili napolnjeni že nekaj ur pred začetkom igre. Glava pri glavi se je vrstila do najvišjih sedežev. Mnogo gledavcev, ki niso več našli prostora na sedežih, se je zbralo na odprtem prostoru poslopja. Hiše in najemniška poslopja cele okolice so bile osamele, le otroci in sužnji so varovali dom in polje.

Vsredini okroglastega amfiteatra se je dvigala na pomolu tribuna za cezarja in njegov dvor. Nad njo je bila razpeta purpurno-rudeča svilena streha. V ozadju so bila postavljena senčnata drevesa, ki so dala celi podobi prijazen utis. Na obeh straneh cesarske lože se je nahajalo več s purpurnim in škrlatastim suknom pogrnjenih sedežev, na katerih so razvijale prve rimske dame svoj čar. Tu je sedela tudi skupina treh oseb, katere je oskrboval suženj Klavdij. Bili so Gnej Pizo, Herod Agripa in mali Kaj.

Zadnjemu moramo posvetiti se par besedi. Bil je tukaj kljub ostri prepovedi zdravnika. Morali so popustiti njegovim izbruhom besnosti in ga pustiti pod varstvom Klavdija k igram. Suženj naj bi bil njegov tolmač, ker o gledanju sploh ni bilo govora, zanesti se je moral samo na svoja ušesa. Večji del njegove glave in obraza je izginil pod debelimi obvezami, ki so pustile proste komaj usta. Mislimo si lahko njegovo ljubeznivo duševno stanje, katero je mirila le popolna odvisnost od drugih.

"Zapomnite si dobro, Gnej Pizo in ti Herod Agripa, da sta le zato tukaj, da mi nadomestujeta moje oči. Bogovi naj vaju uničijo, če mi ne povesta najnatančneje. Ali so konja že privedli?"

"Še ne", odgovori Pizo. "Tvoj oče in presvetli cesar še nista zasedla svojega prostora na tribuni. Ona in Tiberij sta še oba na konju v areni — morda celo ostaneta tam, da bi vse gledala popolnoma od blizu; ali pa zato, da bosta mogla Sejanu takoj slediti, če uide skozi vhod na prosto."

"Jaz hočem tudi! Dajte mi mojega malega konja! Oh, te oči, jaz sem slep! Prokleti konj!" jezil se je Kaligula in trgal in vlekel na svojih obvezah, dokler ga niso prisilile bolečine, da je odnehal od tega početja. "Najraje bi, da bi bili v tem trenutku vsi slepi, kar vas je tukaj," pristavi in se bje z malo pestjo po glavi.

"Zato bi ti bili gotovo vsi zelo hvaležni", pravi Pizo porogljivo. "Razumite me prav: le za zdaj! Kakor hitro bi pa mogel videti tudi jaz, bi pa mogli zopet vsi videti."

Ko je še govoril, se je nenadoma polegel šum človeških glasov, ki se je dosedaj razlegal po gledališču.

"Kaj pa je? Kaj se je zgodilo?" zavpije Kaj in skoči z svojega sedeža.

"Konja Sejana peljejo v areno. Dva moža ga držita na dolgih stremenih. Na gobcu ima nagobčnik", pripoveduje Gnej Pizo. "O bogovi! Kakšen skok! — Enega moža je podrl na tla in bi ga rad vlekel po areni. Zdaj je ta spustil stremen, da bi se rešil, ali to bo smrt drugega. Ha, že hite drugi sužnji na pomoč. Spravili so ga zopet v svojo oblast. — Zdaj ga drže štirje."

Ves čas, ko se je to godilo, se je vsa množica z glasnimi klici vdeleževala boja. A nenadoma je nastala zopet smrtna tišina.

"Kaj pa je zopet, Pizo?" In Kaligula skoči v svoji nestrpnosti skoraj v naročje svojega soseda, ki začuden ni mogel odmakniti svojega očesa od krepkega in drznega mladeniča, ki je ravnokar vstopil v notranji krog.

"Jezdec je prišel." Gre naravnost k konju. — Resnično junak, če je kdaj bil kdo!" zagodrnja Pizo.

"Kako pa izgleda, moj doberi Pizo? Ali se nič ne boji? Ali ima bič v rokah in ostroge na črevljih?"

"Ne enega, ne drugega. Na glavi ima širok klobuk, najbrž zato, da zavaruje oči pred solnčno svetlobo. Zdaj daje povelja in sužnji se prizadevajo, da bi obrnili konja z glavo proti izhodu. Tako, storjeno je. Aha, morda ga misli pognati takoj naravnost ven na prosto in ga z dolgim in ostrim jezdom utruditi. Ne vem, če bo konj hotel."

"To bi se pa reklo, prevariti nas vse!" pravi slepi deček. "Tega se mu ne sme dovoliti — on mora ostati v areni."

"Na nogah nosi neko vrst golenic, ki mu segajo visoko nad kolena. Zdi se mi, da so privezane na noge le z ene strani, na vsak način jih ima zato, da bi ga varovale Sejanovih zob."

"Ranjen, ali ne. Izgubiti mora ravnotežje in pasti s konja. Kaj se zgodi potem ni nobenega dvoma več!" zavpije Kaj.

Tudi nosi dolg meč, ki mu bo najbrže le na potu. — Tega pa ne razumem", začuden obmolne Pizo.

(Nadaljevanje z 2. strani.)

of Special Inquiry — s podpisom prizivnika. Priziv treba vložiti v roku osemindesetih ur po sklepu. Vložitev priziva zaustavlja vsak nadaljni korak glede končne usode priseljenca, dokler Secretary of Labor ne odloči o prizivu in prijavi svoj sklep načelniku priseljeniške postaje. Radi tega, dokler ni rešen priziv, nihče ne more biti deportiran. Secretary of Labor more rešiti priziv s tem, da odvrže sklep Boarda of Special Inquiry in pripusti priseljenca, ali — v izvanrednih slučajih — more dovoliti začasni prihod proti jamščini, oziroma more potrditi deportacijo, ki jo je odredil Board of Special Inquiry.

V nadaljnjih člankih bomo objasnjevali natančneje najvažnejša določila priseljeniških zakonov, v kolikor njih znanje je skrajno potrebno in koristno za vsakega priseljenca.

ZA HIŠNO DELO

bi rad dobil pošteno slovenko. Ako katero veseli naj se osebno ali pa pisмено zglasi na doli navedenem naslovu. Istotako se zmenimo radi plače osebno ali pa pisмено:

JOSEPH ŽABKAR,

1928 W. 22nd Pl., Chicago, Ill.

DRUŠTVO SV. VIDA ŠT. 25., K. S. K. J. V CLEVELANDU, OHIO.

V društvo se sprejemajo člani od 16. do 50. leta starosti. Vi se lahko zavarujete za \$250, \$500 in \$1000 smrtnine. Društvo plačuje \$7 na teden bolniške podpore. V mladinski oddelek se sprejemajo otroci od 1.—16. leta starosti. Dr. zboruje vsako 1 nedeljo v mesecu v Knau-sovi dvorani. Assesment se plačuje samo na seji, od 10 ure dopoldne do 4. ure popoldne. Vsa nadaljna pojasnila dobite lahko vsaki čas pri društvenih uradnikih. Predsednik John Widervol, 1153 East 61st Street.

Podpredsednik Joseph Žulič. Tajnik Ant. Fortuna, 1176 E. 61st St. Blagajnik John Melle. Zastopnik Joseph Rus, 6519 Bonna ave. Nadzorniki John Žulič, Anton Strniša in Joseph Ponikvar. — Zastavonoša Ant. Drečnik. Dr. zdravnik Dr. J. M. Seliškar.

DRUŠTVO SV. CIRILA IN METODA šte. 18. S. D. Z., CLEVELAND, O.

V društvo se sprejemajo člani od 16 do 55 leta starosti. Zavarujete se lahko za: \$150, \$300, \$500, \$1000, \$1500 in \$2000, smrtnine. Za bolniško podporo pa se lahko zavarujete za \$7 ali pa \$14 na teden. V društvo lahko vpišete tudi otroke od 1 do 16 leta starosti. Za nadaljna pojasnila se obrnite na društveni odbor. Društvo zboruje vsako 3 nedeljo v Knau-sovi dvorani ob 1. uri popoldne.

Predsednik Rudolf Cerkvenik, 1115 Norwood Rd.; podpredsednik Josef Zakrajšek, tajnik John Vidervol, 1153 E. 61st St.; zapisnikar Jos. Zaveršek ml., blagajnik A. Basca, nadzorniki Anton Vidervol, Ant. Strniša in Josef Zakrajšek st. Dr. zdravnik Dr. J. M. Seliškar. Zastavonoša Ferd. Misič, Redar John Peterlin.

SLAVNEMU OBČINSTVU naznanjam, da popravljam in napeljujem vedne in plinove cevi, kakor tudi izvršujem vsa dela, ki spadajo v plumbarsko stroko. — Pred vsem si zapomnite, da jaz izvršujem vsa dela najbolje in za najnižjo ceno.

Nadar potrebujete naše pomoči, pokličite nas po telefonu, ali pa če pridete osebno na:

JAMES A. JANDOS,
2042 W. 22nd St, near Hoyn Ave., Chicago, Ill.
Tel.: Canal 4108

FRANK SEDLAK'S SONS
Izvršujemo
VSA ZIDARSKA DELA

Kadar mislite graditi svoje domove ali kako drugo poslopje, obrnite se na nas, da Vam damo svoj nasvet. 2448 South Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.

Phone: Lawndale 250

Nežen migljaj.

Potnik: (Strojvodja parnika): "Vroč pa imate. Kako morate vendar vzdržati?"

Strojvodja: "No, vzdrži se že — le žejni smo vedno!"

Potnik: "Potem pa popijete veliko vode?"

Strojvodja: "Nikdar, to nam je kapitan ostro prepovedal."

Potnik: "Tako! Zakaj pa?"

Strojvodja: "Ker se boji da bi potem zmanjkalo vode za vožnjo."

J. KOSMACH

1804 W. 22nd St., Chicago, Ill.
Rojakom se priporočam pri nakupu raznih
BARV, VARNIŠEV, ŽELEZJA KLJUČAVNIC IN STEKLA.
Prevzamem barvanje hiš zunaj in znotraj, pokladam stenski papir.
Najboljše delo, nanižje cene.
Rojaki obrnite se vselej na svojega rojaka!

OGLASI V "EDINOSTI" SO NAJCENEJŠI.

DENARNE POŠILJATVE V JUGOSLAVIJO.

DINARI - DOLARI

brzo i sigurno po najnižjih cenah.

ŠIFKARTE ZA VSE LINIJE.

EMIL KISS, BANKIR

133 Second Avenue
New York, N. Y.

POZOR

— Krasni Stenski katoliški KOLEDAR za leto 1922. Koledar ima 14 strani na vsaki strani so različne krasne slike, strani so široke 9 in pol palca, in dolge 16 in pol palca. Tako lepega koledara še niste imeli v hiši. Cena je 25c s poštarino. Pošlite matizem, za rane, opekline, bule turove, kraste, grinte, lišaje, mozulce, Za lase, za sive lase, moške brke, za prahute na glavi, za reu-pošne znamke. srab in solčnate pike, kurje oči, bradovice, potne noge, ozeblin in še veliko drugih zdravil pišite takoj po cenik ga pošljem zastojno.

JACOB WAHCIC,

6702 BONNA AVE. N. E.

CLEVELAND, O.

JOHN STAYER.

GROCERY

1952 West 22nd Place,

Chicago, Ill.

Priporočam Slovincem in Hrvatom svojo dobro urejeno grocerijo. V zalogi imam najboljšo ajdovo moko, fino salatno olje, doma narajeno kisló zelje, importirani holandski mak, sveži kostanj in razne vrste "HOPS IN MALT" za varenje domačega piva. Vsem se najtopleje priporočam.

Telephone Canal 1404.

FRANK TOMAŽICH

SLOVENSKI GROCERIST

Priporočam svojo dobro urejeno grocerijo. V zalogi imam najboljše salatno olje in pristno ajdovo moko. Ker smo Slovenci prijatelji dobre potice naznanjam cenj. gospodinjam, da sem se preskerbel z vsem potrebnim "materijalom." Pridite in se prepričajte!

1858 W. 22nd Street

Chicago, Ill.

Phone: Canal 2910.

FIDELITY ELECTRIC COMPANY

Frank S honta lastnik

Vaši domovi bojo postali moderni, ako izročite nam v iste napeljavo električne razsvetljave. Mi jamčimo dobro delo za nizko ceno. Obiščite našo trgovino in oglejte razne stanovanjske opreme. Prodajamo tudi pralne stroje, hladilnike, štedilnike, itd. Vsakemu, ki nas priporoči svojemu znancu za napeljavo električne razsvetljave damo \$5.00 nagrade.

Plačuje se v gotovini ali pa na lahke obroke.

2049 West 22nd Street,

Phone: Canal 5190.

Prepričajte se!

Da mi resnično izdelujemo najkрасnejše ženitovanjske slike.

Da imamo na razpolago za slikanje najlepše pozicije. Da izdelujemo vsa dela točno in po najzmernejših cenah.

Vsem se priporočam.

Němeček

FOTOGRAFIST

1439 W. 18th St., cor. Albert, Chicago, Ill.

Phone: Canal 2534.